

Inhalatietherapie

Informatie voor patiënten

INLEIDING	3
WELKE MEDICATIE MOET U INNEMEN	4
DE INHALATIETOESTELLEN	5
Dosisaërosol	5
Dosisaërosol met voorzetkamer	6
Autohaler®	8
Diskus®	10
Turbuhaler®	11
Handihaler®	12
Aerolizer®	14
Novolizer®	16
Vernevelaar	18
CONTACTGEGEVENS	21

INLEIDING

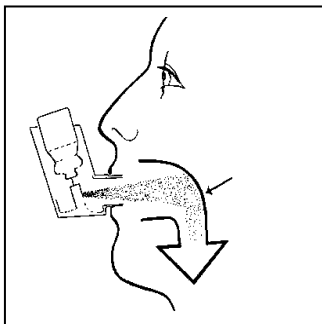
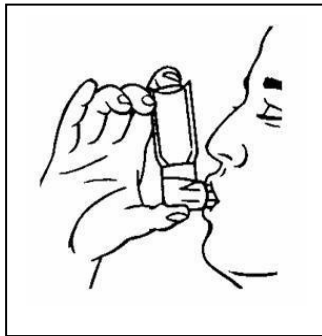
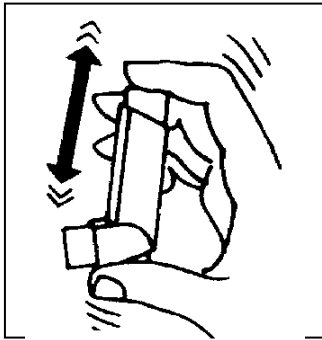
Omwille van een (long)aandoening moet u een of meerdere inhalatiemedicijnen innemen. Deze brochure beschrijft het correct gebruik van elk inhalatiesysteem. U kunt in deze folder ook noteren welke inhalatiemedicatie u moet innemen, welke dosis en op welke tijdstippen.

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen? Aarzel dan zeker niet ze te stellen. Uw behandelende arts, verpleegkundige of apotheker geeft u graag meer uitleg.

WELKE MEDICATIE MOET U INNEMEN?

Medicatie en inhalator	Dosering	Frequentie en dosis	Tijdstip				Bij kortademigheid
			8u	12u	16u	20u	
		..... puffs ..... X per dag					
		..... puffs ..... X per dag					
		..... puffs ..... X per dag					
		..... puffs ..... X per dag					
		..... puffs ..... X per dag					
		..... puffs ..... X per dag					

DOSISAEROSOL

Techniek:

1. Neem een rechtzittende houding aan.
2. Neem de dop van het mondstuk.
3. Schud de dosisaërosol krachtig gedurende enkele seconden.
4. Adem rustig en volledig uit (nooit uitademen in de inhalator).
5. Neem het mondstuk in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
6. Buig het hoofd licht achterover.
7. Begin **langzaam en diep** in te ademen en druk op hetzelfde moment de dosisaërosol in. Blijf daarna verder inademen.
8. Houd de adem 5 à 10 seconden in **en neem ondertussen de inhalator uit de mond**.
9. Adem rustig uit door de mond.
10. Indien u meerdere dosissen moet nemen: herhaal stap 3 tot 9.
11. Plaats de dop terug op het mondstuk.
12. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Als dit een **nieuw** apparaat is of als het **gedurende twee weken of meer niet gebruikt werd**, verstuif dan eerst twee dosissen in de lucht.
- Bewaar de dosisaërosol op een droge en koele plaats.
- Adem nooit uit in de dosisaërosol.
- De dosisaërosol is leeg indien er zichtbaar niets meer vrijkomt bij het verstuiven in de lucht of tegen een spiegel.

DOSISAEROSOL MET VOORZETKAMER

Techniek:

1. Neem een rechtzittende houding aan.
2. Neem het dopje van het mondstuk van de dosisaërosol.
3. Schud de dosisaërosol krachtig gedurende enkele seconden
4. Sluit de dosisaërosol aan op de voorzetkamer.
5. Neem het mondstuk van de voorzetkamer in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
6. Buig het hoofd licht achterover.
7. Adem rustig en volledig uit en stop met ademen.
8. **Verstuif één puf** in de voorzetkamer.
9. Adem nu pas **langzaam en diep in** (binnen de 10 seconden na het verstuiven van de puf).
10. Houd de adem 5 à 10 seconden in.
11. Adem rustig uit door de mond.
12. **Adem nog 4 tot 5 maal rustig in en uit door de voorzetkamer.**
13. Indien u meerdere dosissen moet nemen: herhaal stap 3 tot 12.
14. Verwijder de dosisaërosol en plaats het dopje terug op het mondstuk van de inhalator.
15. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Als de dosisaërosol nieuw is of als deze **gedurende twee weken of meer niet gebruikt werd**, verstuif dan eerst twee dosissen in de lucht.
- Bewaar de dosisaërosol en de voorzetkamer op een droge en koele plaats.
- De dosisaërosol is leeg indien er zichtbaar niets meer vrijkomt bij het verstuiven in de lucht of tegen een spiegel.

VOORZETKAMER: Eerste gebruik / reiniging

Techniek:

1. Haal de verschillende onderdelen van de voorzetkamer uit elkaar.

2. Leg de onderdelen in een kom met **water en een scheut afwasmiddel**. Zorg ervoor dat de onderdelen **volledig ondergedompeld** zijn.

3. Laat de onderdelen, ondergedompeld, weken gedurende **30 minuten**.

4. Haal de onderdelen uit de kom. Schud de inhalatiekamer om overtollig zeepsop te verwijderen, vooral ter hoogte van de klep.

5. Laat de onderdelen **drogen** op een zuivere doek **gedurende minstens 6 uur**.

(best 's avonds na de laatste inhalatie)

NIET afspoelen!!

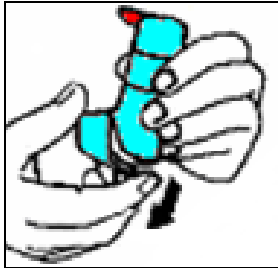
NIET afdrogen met een doek!!

6. Plaats de droge onderdelen opnieuw in elkaar.

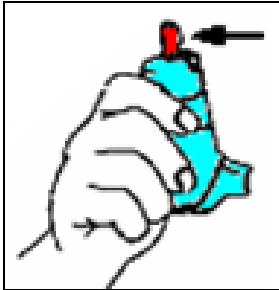
Herhaal deze procedure **éénmaal per week** en bij het eerste gebruik van een nieuwe voorzetkamer.

AUTOHALER®: Eerste gebruik

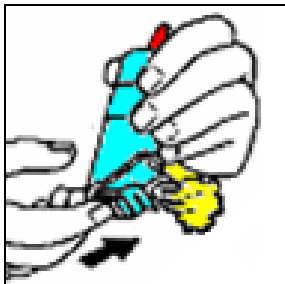
Als dit een nieuw apparaat is of als het gedurende twee weken of meer niet gebruikt werd, moet u het voor gebruik eerst klaarmaken door twee dosissen op de volgende wijze in de lucht te verstuiven:

1. Neem de dop van het mondstuk door het lipje aan de achterzijde naar beneden te trekken.

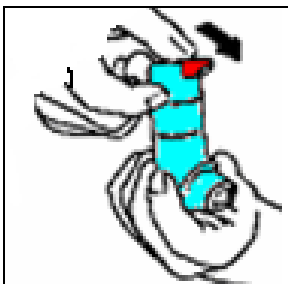

2. Houd de Autohaler® rechtop. Duw de hefboom bovenaan het toestel naar boven.

3. Richt de opening van het mondstuk van u weg, zodat het vrijgekomen geneesmiddel in de lucht wordt verstoven.

Om een eerste dosis vrij te maken, duw het schuifje onderaan het toestel in de richting van de pijl.

4. Duw de hefboom terug naar beneden.
5. Herhaal de stappen 2 en 3 om een tweede dosis vrij te maken. Nadat een tweede dosis is vrijgekomen duwt u de hefboom opnieuw naar beneden. De Autohaler® is nu klaar voor gebruik.

AUTOHALER®: techniek

Techniek:

1. Neem een rechtzittende houding aan.
2. Neem de dop van het mondstuk door het lipje aan de achterzijde naar beneden te trekken.
3. Schud de Autohaler® krachtig gedurende enkele seconden.
4. Houd de Autohaler® rechtop. Duw de hefboom bovenaan het toestel naar boven. De Autohaler® is nu geladen.
5. Blijf de Autohaler® rechtop houden en zorg dat uw hand de inhaalopening aan de onderzijde niet afsluit.
6. Adem rustig en volledig uit (nooit uitademen in de inhalator).
7. Neem het mondstuk in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
8. Buig het hoofd licht achterover.
9. Adem langzaam en diep in, zodat u een “klik” hoort die aangeeft dat de dosis vrijkomt. Blijf daarna verder inademen.
10. Houd de adem 5 à 10 seconden in en neem ondertussen de inhalator uit de mond.
11. Adem rustig uit door de mond.
12. Breng de hefboom terug naar beneden.
13. Indien u meerdere dosissen moet nemen: herhaal stap 3 tot 12.
14. Plaats de dop terug op het mondstuk.
15. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Bewaar de Autohaler® op een droge en koele plaats.
- Adem nooit uit in de Autohaler®.
- De Autohaler® is leeg indien er zichtbaar niets meer vrijkomt bij het verstuiven in de lucht of tegen een spiegel.

DISKUS®

Techniek:

1. Neem een rechtzittende houding aan.
2. Open de Diskus®.
3. Laad de Diskus® **éénmaal** door de laadhendel naar achter te brengen. U hoort een "klik".
4. Adem rustig en volledig uit (nooit uitademen in de inhalator).
5. Neem het mondstuk in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
6. Buig het hoofd licht achterover.
7. Adem **snel en diep** in.
8. Houd de adem 5 à 10 seconden in **en neem terwijl de inhalator uit de mond**.
9. Adem rustig uit door de mond.
10. Sluit de Diskus® door het mobiele deel naar voor te brengen.
11. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Bewaar de Diskus® op een droge en koele plaats.
- Adem nooit uit in de Diskus®.
- De Diskus® is leeg als de dosisteller op nul staat. Controleer dit tijdig.

TURBUHALER®

Techniek:

1. Neem een rechtzittende houding aan.
2. Verwijder de beschermkap.
3. Houd de Turbuhaler® rechtop.
4. Laad de Turbuhaler® **éénmaal**: draai het gekartelde wielje onderaan helemaal rechtsom en draai vervolgens het wielje terug tot u de “**klik**” hoort. De dosis staat nu klaar.
5. Adem rustig en volledig uit (nooit uitademen in de inhalator).
6. Neem het mondstuk in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
7. Buig het hoofd licht achterover.
8. Adem **snel en diep** in.
9. Houd de adem 5 à 10 seconden in **en neem ondertussen de inhalator uit de mond**.
10. Adem rustig uit door de mond.
11. Indien u meerdere dosissen moet nemen: herhaal stap 3 tot 10.
12. Plaats na gebruik de beschermkap terug op de Turbuhaler®.
13. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Bewaar de Turbuhaler® op een droge en koele plaats.
- Adem nooit uit in de Turbuhaler®.
- De Turbuhaler® is leeg als het venstertje volledig rood is of als de dosisteller op nul staat.

HANDIHALER®

Techniek:

1. Open de beschermkap.
2. Open het mondstuk.
3. Neem een **capsule** uit de verpakking en plaats deze **in de daartoe voorziene opening**.
4. Sluit het mondstuk. Laat de beschermkap open.
5. Houd de Handihaler® rechtop en druk de **groene knop volledig** in. De capsule wordt doorprikt.

HANDIHALER® (vervolg)

Techniek:

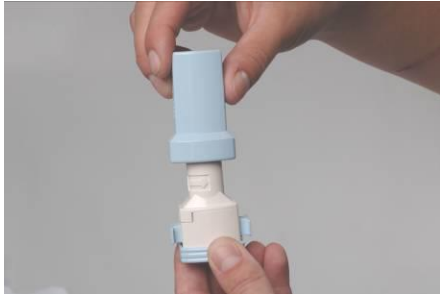
6. Neem een rechtzittende houding aan.
7. Adem rustig en volledig uit (nooit uitademen in de inhalator).
8. Neem het mondstuk in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
9. Buig het hoofd licht achterover.
10. Adem **snel en diep** in. U hoort de capsule **trillen**.
11. Houd de adem 5 à 10 seconden in **en neem ondertussen de inhalator uit de mond**.
12. Adem rustig uit door de mond.
13. **Herhaal stap 7 tot 12. De capsule is dan volledig leeg.**
14. Open het mondstuk en **verwijder de lege capsule**. Klap het mondstuk EN de beschermkap dicht.
15. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Werp het inhalatietoestel weg als de verpakking leeg is. Bij elke nieuwe verpakking is een gratis Handihaler® ingesloten.
- Bewaar de Handihaler® en de verpakking op een droge en koele plaats.
- Adem nooit uit in de Handihaler®.

AEROLIZER®

Techniek:

1. Verwijder de beschermkap.
2. Houd de Aërolizer® rechtop. Draai het mondstuk in de richting van de pijl, terwijl u het onderste deel van de inhalator vasthoudt.
3. Neem een **capsule** uit de verpakking en plaats deze **in de daartoe voorziene opening**.
4. Draai het mondstuk terug dicht (in de richting van de pijl).
5. Houd de Aërolizer® rechtop en druk beide blauwe knoppen **volledig en gelijktijdig** in. De capsule wordt doorprikt.

AEROLIZER® (vervolg)

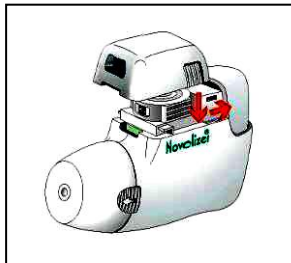
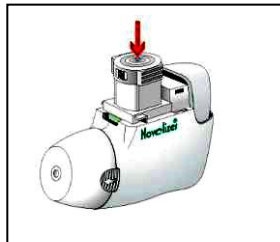
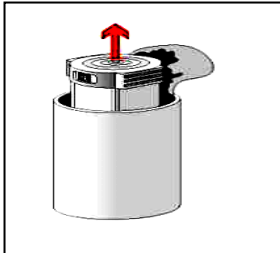
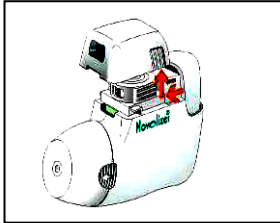
6. Neem een rechtzittende houding aan.
7. Adem rustig en volledig uit (nooit uitademen in de inhalator).
8. Neem het mondstuk in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
9. Buig het hoofd licht achterover.
10. Adem **snel en diep** in. U hoort de capsule **trillen**.
11. Houd de adem 5 à 10 seconden in **en neem ondertussen de inhalator uit de mond**.
12. Adem rustig uit door de mond.
13. **Herhaal stap 7 tot 12 om de capsule volledig leeg te maken.**
14. Open het mondstuk en **verwijder de lege capsule**. Draai het mondstuk terug dicht en plaats de beschermkap terug.
15. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Werp het inhalatietoestel weg als de verpakking leeg is. Bij elke nieuwe verpakking is een gratis Aërolizer® ingesloten.
- Bewaar de Aërolizer® en de verpakking op een droge en koele plaats.
- Adem nooit uit in de Aërolizer®.

NOVOLIZER®: Eerste gebruik

Als dit een **nieuw** apparaat is moet u het voor gebruik eerst klaarmaken door het patroon in de Novolizer® te plaatsen.

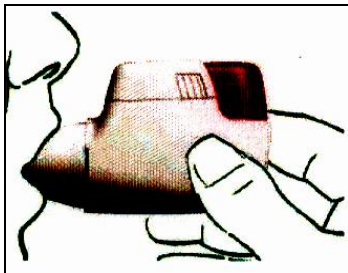
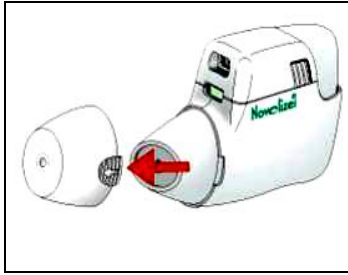
1. Neem de Novolizer® uit de plastic verpakking.
  2. Houd het toestel horizontaal.
  3. Bovenaan de Novolizer® bevindt zich een klepje. **Duw op de geribbelde delen, schuif het klepje naar voor en til het op.**
  4. Verwijder de beschermfolie van het **potje met de vulling.**
  5. Neem de vulling uit het potje en plaats het in de inhalator (met de dosisteller naar het mondstuk gericht).
  6. Plaats het klepje terug op de Novolizer® en klik het vast (door het naar achter te schuiven).
- De Novolizer ® is nu klaar voor gebruik.

Aandachtspunten:

- Door de houdbaarheid mag het potje met de vulling pas vlak voor gebruik geopend worden
- Het patroon mag maximum 6 maanden na openen gebruikt worden.

NOVOLIZER®: Techniek

1. Neem een rechthoudende houding aan.
2. Neem de dop van het mondstuk door aan weerszijden op de geribbelde delen te duwen.
3. Houd de Novolizer® horizontaal. Druk de rode drukknop **volledig** in: u hoort een klik en de kleur van het controlevenster verandert van **rood naar groen**. De Novolizer® is nu klaar voor gebruik.
4. Blijf de Novolizer® horizontaal houden.
5. Adem rustig en volledig uit (nooit uitademen in de inhalator).
6. Neem het mondstuk in de mond (tussen de tanden) en omsluit het goed met de lippen.
7. Buig het hoofd licht achterover.
8. Adem snel en diep in, zodat u een “klik” hoort die aangeeft dat de dosis vrijkomt. Blijf daarna verder inademen. **Bij correcte inhalatie verandert de kleur van het controlevenster van groen naar rood.**
9. Houd de adem 5 à 10 seconden in **en neem ondertussen de inhalator uit de mond.**
10. Adem rustig uit door de mond.
11. Indien u meerdere dosissen moet nemen: herhaal stap 3 tot 10.
12. Plaats de dop terug op het mondstuk.
13. Spoel de mond met water (niet inslikken).

Aanbevelingen:

- Bewaar de Novolizer® op een droge en koele plaats.
- Adem nooit uit in de Novolizer®.
- De Novolizer® is leeg als de dosisteller op nul staat. Controleer dit tijdig.
- Vervang de Novolizer® als het patroon leeg is.

Vernevelaar: Techniek

1. Zet het toestel gedurende enkele seconden aan terwijl het leeg is, zodat resterend vocht verwijderd wordt.
2. Druppel de medicatie in het aërosolpotje.
3. Voeg zo nodig fysiologisch serum toe zodat een startvolume van **± 3 tot 4 ml** bekomen wordt.
(20 druppels = 1 ml).
4. Zet het toestel aan.
5. Neem een rechtzittende houding aan.
6. Steek het **pijpje** in de mond en omsluit het goed met de lippen (of plaats het masker over de neus en de mond).
7. Buig het hoofd **licht achterover**.
8. Adem traag in door de mond. Hou de adem **± 5** seconden in en adem rustig uit. Vernevel op deze manier verder tot één minuut nadat de vernevelaar begint te sputteren.
9. Zet het toestel af.
10. Spoel de mond met water (niet inslikken).
11. Spoel het aërosolpotje af onder **heet water** en laat het drogen op een propere doek.

Aanbevelingen:

- Gebruik geen zuurstof voor verneveling.
- Gebruik bij voorkeur monodosis.
- Gebruik bij voorkeur een pijpje.
- Vul het aërosolpotje vlak voor de start van de verneveling.
- De verneveltijd mag maximum 10 minuten bedragen.

Vernevelaar: Onderhoud

Dagelijks: reinigen

1. Reinig het pijpje of masker en het aërosolpotje met water en detergent.
2. Spoel de onderdelen af onder heet stromend water.
3. Laat de onderdelen drogen op een propere doek. Bewaar alles op een droge en stofvrije plaats.

Wekelijks: ontsmetten

1. Reinig het pijpje of masker en het aërosolpotje met water en detergent.
2. Ontsmet de onderdelen door:
  - **koken** in water gedurende 5 minuten.

OF

- **vaatwasser**: minstens 70° gedurende 30 minuten.

! Lees na in de gebruiksaanwijzing of vraag aan de fabrikant of de onderdelen bestand zijn tegen koken of de vaatwasser.

3. Laat de onderdelen drogen op een propere doek. Bewaar alles op een droge en stofvrije plaats.

Aanbevelingen:

- Vervang het pijpje of masker en het aërosolpotje om de drie maanden. Vervang de filter binnen de tijdspanne aangegeven door de fabrikant.
- Laat het toestel jaarlijks nakijken door de fabrikant of de apotheker.

Vernevelaar®: Onderhoud bij mucoviscidosepatiënten

Na elk gebruik: reinigen

1. Reinig het pijpje of masker en het aërosolpotje met water en detergent.
2. Spoel de onderdelen af onder heet stromend water.
3. Laat de onderdelen drogen op een propere doek. Bewaar alles op een droge en stofvrije plaats.

Dagelijks: ontsmetten

1. Reinig het pijpje of masker en het aërosolpotje met water en detergent.
2. Ontsmet de onderdelen door:
  - **koken** in water gedurende 5 minuten.

OF

- **vaatwasser**: minstens 70° gedurende 30 minuten.

! Lees na in de gebruiksaanwijzing of vraag aan de fabrikant of de onderdelen bestand zijn tegen koken of de vaatwasser.

4. Laat de onderdelen drogen op een propere doek. Bewaar alles op een droge en stofvrije plaats.

Aanbevelingen:

- Vervang het pijpje of masker en het aërosolpotje om de drie maanden. Vervang de filter binnen de tijdspanne aangegeven door de fabrikant.
- Laat het toestel jaarlijks nakijken door de fabrikant of de apotheker.

Indien u moeilijkheden ondervindt bij de **techniek van inhaleren** meld dit aan uw arts of verpleegkundige.

Wij raden aan na inhalatie de mond te spoelen met een slok water en dat vervolgens uit te spuwen.

Bij het gebruik van cortisonepuffs kan namelijk een **schimmelinfectie** in de mond en keel optreden. Een schimmelinfectie merkt u wanneer een witte aanslag in de mond aanwezig is. Raadpleeg in dat geval uw arts. Heesheid en keelpijn is tevens een bijwerking welke kan ontstaan indien cortisone in de mond en keel achterblijft.

CONTACTGEGEVENS

Artsen

Dr. L. Remels	consultatie : 09/364.87.59
Dr. E. Van Schoote	consultatie : 09/364.87.59
Dr. T. De Keukeleire	consultatie : 09/364.87.59
Dr. J. Boie	consultatie : 09/364.84.63

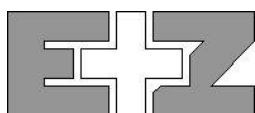
Verpleegafdeling :

Afdeling 1G (kamers 140 - 158): tel. 09/364.87.51

Afdeling 1D (kamers 110 - 128): tel. 09/364.87.75

Onthaalreceptie :

tel. 09/364.81.11

ALGEMEEN ZIEKENHUIS
ST. – ELISABETH
Godveerdegemstraat 69
9620 Zottegem

e-mail : azstelisabeth.zottegem@sezz.be

<http://www.sezz.be>

NOTITIES

Lined area for notes, consisting of multiple horizontal dashed lines.

© september 2010 "AZ St.-Elisabeth Zottegem"

Overname van deze tekst is enkel mogelijk na toestemming van de directie.

Deze richtlijnen werden ontwikkeld in samenwerking met de Belgische Vereniging van Pneumologie Verpleegkundigen (BVPV). U vindt meer informatie over zuurstoftherapie de website van de BVPV: www.bvpv-sbip.be

Verantwoordelijke uitgever

AZ St.-Elisabeth Zottegem, Godveerdegemstraat 69, 9620 Zottegem – tel: 09/364.81.11